herpy

GEKKOER

Guldstøvdaggekko

Phelsuma laticauda

En lille, skinnende grøn daggekko fra det nordlige Madagaskar og Comorerne med et drys af guldstøv over nakke og ryg og røde streger på hovedet og ryggen. Den er smuk, hurtig og nysgerrig, men sart, og den er bedst som et dyr at se på, ikke at holde i hånden.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Gold dust day gecko Tidligere navn: *Pachydactylus laticauda* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-15 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**31-33 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**60-75 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, nektar og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**10-14 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**40-85 dage** ved 26-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Alle arter af slægten Phelsuma står på CITES bilag II og i EU's forordning 338/97 som bilag B. Dyr fra opdræt kan handles inden for EU med dokumentation for lovlig oprindelse, men indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-papirer. Tjek altid aktuelle regler hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og køb kun opdrættede dyr.

Om arten

Phelsuma laticauda har små gyldne pletter, der ligger som støv over nakken og den forreste del af ryggen på en ellers klart grøn krop. De fleste dyr har desuden røde tværstriber på snuden, blå skær omkring øjnene og røde pletter eller streger ned over ryggen. Tæerne har brede hæftepuder, og halen er flad og bred, hvad det videnskabelige navn *laticauda*, bredhalet, netop fortæller.

Arten blev beskrevet af Oskar Boettger i 1880 under navnet *Pachydactylus laticauda* med Nosy Be ud for Madagaskars nordvestkyst som typelokalitet. Der skelnes mellem to underarter: nominatformen *Phelsuma laticauda laticauda* og den lidt mindre *P. l. angularis* fra det nordvestlige Madagaskar, som har en tydelig, vinkelformet rødlig tegning på ryggen. Pasningen er stort set den samme.

En voksen gekko bliver 10-15 cm inklusive hale. Størrelsen angives lidt forskelligt, men de fleste dyr ligger omkring 12-13 cm, og nominatformen er den største. Der findes ingen pålidelige tal for vægten.

Hannerne er stærkt territoriale og tåler ikke andre hanner, og i et lille terrarie kan de også gå hårdt til en hun, der ikke kan komme væk. Huden er tynd, og halen smides let, så arten egner sig dårligt til håndtering. Til gengæld er den aktiv hele dagen og et fornøjeligt dyr at følge i et frodigt beplantet terrarie.

Udbredelse og levested

Arten lever i det nordlige Madagaskar, bl.a. på øerne Nosy Be, Nosy Komba og Nosy Mitsio og på fastlandet i nordvest, hvor underarten *angularis* er kendt fra bl.a. Antsohihy og Maromandia. Den findes også på Comorerne og Mayotte. Det er dog uvist, om alle bestande dér er oprindelige eller bragt dertil af mennesker, og angivelser fra Seychellerne er ikke dokumenterede.

Gekkoen er indført mange steder. Der er etablerede bestande på Hawaii, hvor den har bredt sig til flere øer, på Moorea i Fransk Polynesien og på Réunion, hvor den konkurrerer med øens egne, truede daggekkoer. Fund herfra og fra Florida stammer fra udsatte eller undslupne dyr og hører ikke til den naturlige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar, Comorerne og Mayotte.

LEVESTED

Gekkoen lever i træerne i tropisk skov og krat og ofte tæt på mennesker, i palmer, bananplanter og haver og på husmure. Den er næsten udelukkende trælevende og holder til på stammer og store blade, hvor den soler sig og jager. Flere dyr kan samles ved den samme blomstrende plante eller modne frugt for at slikke nektar, pollen og saft.

Klimaet er tropisk med varme, solrige dage, lidt køligere nætter og en tydelig regntid. Den fugtige regntid og den tørrere periode resten af året er den årstidsrytme, man kan efterligne i terrariet. Der findes kun få målinger fra artens levesteder, så terrariets værdier bygger på erfaringer fra terrarier og regionens klima.

Pasning

TERRARIET

Et enkelt dyr kan bo i et højt terrarie på mindst 30 × 30 × 45 cm (længde × bredde × højde), men større er altid bedre. Et par skal have mindst 45 × 45 × 60 cm, så hunnen kan komme væk fra hannen. Terrariet skal være højere, end det er bredt, fordi gekkoen klatrer og soler sig oppe under lampen. Et terrarie med døre i fronten er lettere at passe end et akvarium med låg, og dyret bliver ikke så let forskrækket.

Indret med skrå og lodrette grene, bambusrør, korkbark og planter med store blade, fx sansevieria, pothos og bromelier. Gekkoen sover og lægger æg i planterne og bambusrørene. Underarten *angularis* trives bedst i et lidt mindre, tæt beplantet terrarie med mange skjul.

Som bund fungerer en blanding af jord uden gødning og orkidebark, gerne som bioaktiv bund med springhaler og et lag visne blade og sphagnum. Brug ikke sand eller grus, som dyret kan sluge og få forstoppelse af. Sørg for god ventilation og tætsluttende døre, for gekkoen er hurtig og smutter ud ved første lejlighed.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 26-30 °C i terrariet og en solplads på 31-33 °C på en gren under lampen. Lad den nederste del af terrariet være køligere, omkring 23-25 °C, så dyret selv kan vælge. Det er vigtigt, at hele terrariet ikke bliver overophedet.

Om natten må temperaturen falde til 20-23 °C, og lidt køligere i vinterhvilen er sundt for avlsdyr (se parring). En varmemåtte under bunden gør næsten ingen gavn, fordi dyret lever oppe i grenene. Brug i stedet en lille halogenspot eller varmepære i den ene side, styret af termostat og tænd-sluk-ur. Mål med et digitalt termometer foroven og forneden, og kontrollér solpladsen med et infrarødt termometer.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold luftfugtigheden på 60-75 %. Spray grundigt morgen og aften, så fugtigheden kortvarigt stiger til 80 % eller mere, og lad den falde igen, før du sprayer næste gang. Det er den daglige optørring, der holder bunden og planterne sunde. Konstant våde forhold giver mug og luftvejsinfektioner, især hvis det samtidig er for koldt.

Gekkoen drikker dråber fra blade og ruder, så sprøjtningen er vigtig. Stil desuden en lille, flad skål med frisk vand, og skift vandet dagligt. Unger kan drukne i dybere vand.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og vant til stærkt sollys, så terrariet skal være lyst og have en varmelampe til solpladsen. Arten er avlet både med og uden UVB, når dyrene i stedet fik kalk med D3. I dag anbefales UVB svarende til Ferguson-zone 2, fx et T5-rør på 5-7 %, placeret så de øverste grene får et UV-indeks på omkring 2-3, mens resten af terrariet ligger i skygge. Det giver mere aktive dyr og en sikrere kalkomsætning.

Hav lyset tændt 12-14 timer om dagen om sommeren og omkring 10 timer om vinteren, gerne på et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Grundfoderet er små, velfodrede insekter som fårekyllinger, dubia-kakerlakker, soldaterfluelarver og af og til voksmøllarver. Insekterne skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne og have fået næringsrigt foder i mindst et døgn. Giv voksne dyr insekter et par gange om ugen, og pudr dem med kalk med D3 ved hver anden fodring og med et multivitamin en gang om ugen. Æglæggende hunner skal have kalk ved hver fodring.

Giv en til to gange om ugen en lille skål færdigfoder til frugtædende gekkoer, fx Pangea eller Repashy, rørt op med vand, eller lidt frugtpuré. En dråbe nektar eller lidt bipollen kan være en godbid. Det søde skal kun udgøre en mindre del af kosten, ellers bliver dyret for fedt. Hold øje med kropsformen, og justér mængderne efter den.

Unger skal fodres hver dag de første tre måneder, se opdræt.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekkoen er hurtig, vagtsom og lidt nervøs og har det bedst, når den får lov at være i fred. Huden er tynd og bliver let skadet, og halen smides ved stress eller hårdhændet behandling. Den vokser ud igen, men får aldrig det oprindelige udseende tilbage. Nyd derfor dyret gennem glasset, og arbejd roligt i terrariet uden at tage fat i det.

En han og en hun kan holdes som par, men hunnen skal have plads og mange skjul, og man skal være klar til at skille dem, hvis hannen jagter eller bider hende. Selv par, der har levet fredeligt sammen, kan pludselig blive uforenelige. To hanner må aldrig gå sammen. Arten kan også holdes enkeltvis og trives fint med det. Stress viser sig ved mørk, mat farve, at dyret gemmer sig, og at appetitten forsvinder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsmodne hanner har tydelige porer på lårenes underside og foran kloakken og en bule ved halens rod, og de er ofte lidt større og mere farvestrålende end hunnerne. Kønnet kan først bestemmes sikkert, når ungerne er nogle måneder gamle. Gekkoerne er kønsmodne omkring 10-12 måneders alderen, men vent med at avle, til de er 12-14 måneder og i god kondition. Hunner, der avles for tidligt, bliver tappet for kalk.

PARRING

Sæt dyrene sammen i et rent terrarie, som ingen af dem har boet i før, så ingen har hjemmebane. Tegn på accept er nik og vrikken med hovedet, at hannen viser hunnen sin ryg, og at hun lader ham bide sig i nakken under parringen. Jagt, afvisning og angreb er tegn på aggression, og så skal dyrene skilles straks.

Dyrene får ofte en vinterhvile fra omkring oktober til januar. Dagtemperaturen sænkes gradvist fra omkring 29-30 °C til 27-28 °C, nattemperaturen fra omkring 24 °C til 22 °C, og dagslængden falder fra 14 til 10 timer. Pausen stopper avlen og giver især hunnen tid til at genopbygge sine reserver. Når dagene bliver længere og varmere igen, begynder dyrene at parre sig.

ÆGLÆGNING OG KULD

Tre til fire uger efter parringen lægger hunnen som regel to æg, der klæber sammen, og en gang imellem kun ét. Hun lægger dem i bladhjørner på fx sansevieria eller i bambusrør, men æggene limes ikke fast på underlaget. Er foder og forhold i orden, kan hun lægge et nyt kuld hver tredje til sjette uge i sæsonen. Hvor mange kuld det bliver til om året, varierer.

Hunnen vil være i fred, mens hun lægger. Tag derefter æggene forsigtigt ud uden at vende dem, fordi voksne dyr kan æde de nyklækkede unger. Giv hunnen kalk ved hver fodring, og tag hende ud af avl, hvis hun taber sig.

INKUBATION

Læg æggene i en lille boks med let fugtig vermiculite eller perlite og nogle små lufthuller i låget, og hold luftfugtigheden omkring 60 %. Ved cirka 28 °C klækker æggene efter 40-45 dage. Ved lavere temperatur tager det længere tid, op til omkring 85 dage. Ungerne klækker gerne om morgenen.

Hos daggekkoer påvirker temperaturen ungernes køn. I ét opdræt er der kommet flest hanner ved 28,5 °C og derover, flest hunner ved 26,5 °C og derunder og begge køn ind imellem. Brug tallene som en vejledning. Brug en pålidelig inkubator med termostat, og kontrollér temperaturen med et separat termometer, for få grader gør en forskel.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 5 cm lange, når de klækker. Flyt dem til en lille, ventileret boks eller et lille terrarie med tynde grene, blade og en meget flad vandskål, og spray dagligt. Hold dem helst hver for sig, for søskende bliver hurtigt aggressive mod hinanden og skal under alle omstændigheder skilles inden for den første måned.

Fodr dagligt de første tre måneder med bananfluer, meget små fårekyllinger og frugtpuré, og pudr insekterne med kalk og vitaminer. Ungernes overlevelse afhænger mest af kosten og af hunnens kondition, da hun lagde æggene. Vej dem jævnligt, og se efter jævn vækst. De er voksne efter omkring et år.

Sundhed og typiske fejl

Gekkoen er følsom over for fejl i pasningen. De typiske problemer er:

- For lidt kalk, D3 eller UVB, som giver knogleskørhed med bløde kæber, krumme lemmer og knæk på halen. Brug kalk med D3, UVB og et godt færdigfoder.
- Problemer med hudskiftet, hvis luften er for tør. Løsn hudrester på tæer og halespids forsigtigt med lunkent vand.
- Luftvejsinfektion, hvis det er koldt og vådt på samme tid. Tegn er sløvhed, åben mund og slim eller bobler ved næsen.
- Forstoppelse eller tarmstop, hvis dyret sluger sand eller grus.
- Indvoldsorm og andre parasitter, især hos importerede dyr. En afføringsprøve hos dyrlægen afslører dem.
- Tabt hale efter stress eller håndtering.

Køb kun opdrættede dyr. Et sundt dyr er klart grønt, har klare øjne og en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen mister appetitten, taber sig, er sløv eller har krumme lemmer.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.